

LASSE VIRÉN

Lasse Virén syntyi Myrskylässä
Itä-Uudellamaalla vuonna 1949.
Hän on edelleen Suomen
tunnetuimpia urheilijoita maailmalla.

Virén voitti sekä 5 000 että 10 000 metrin
juoksut peräkkäisissä olympialaisissa
vuosina 1972 ja 1976.

Vuonna 1972 voitto tuli kympillä,
vaikka hän kaatui matkalla.
Kaiken lisäksi aika siinä juoksussa
oli uusi maailmanennätys.

Virén tunnettiin ankarana
harjoittelijana.

Hänen juoksutyylinsä oli
äärimmäisen tehokas.

Paljon on myös ihailtu
Virénin henkistä kestävyyttä
ja järjen käyttöä juoksun aikana.

Myöhemmin Virén on toiminut
muun muassa politiikassa.

Kuuluisa kaatuminen

Kaikki muistavat sen,
kuinka Lasse Virén kaatui
ja voitti silti.
Kuuluisaa kaatumista on näytetty
niin monta kertaa televisiossa,
että se ei pääse unohtumaan.

Se tapahtui Münchenin olympialaisissa
Saksassa vuonna 1972.
Päivä oli 3. syyskuuta.
Oli menossa 10 000 metrin juoksu.
Oli juostu 11 kierrosta.

Takasuoralla Virén äkkiä
horjahtaa ja kaatuu.
Miten se tapahtui?
Tönäisikö häntä joku?
Kukaan ei tiedä.

Yksi juoksija hyppää Virénin yli.
Toinen juoksija, Tunisian
Mohamed Gammoudi kaatuu myös.
Takana tulevat kiertävät kaatuneet.
Gammoudin juoksu loppuu siihen.
Virén nousee heti ylös
ja ryntää muiden perään.

Hän ottaa muut kiinni
ja menee saman tien ohi.
Muidenkin vauhti kiihtyy.

Puolitoista kierrosta ennen maalia
alkaa Virénin pitkä loppukiri,
josta hän tuli kuuluisaksi.
Vain Belgian Emil Puttemans
kestää Virénin vauhdissa.

Puttemans lisää vauhtia viimeisessä
kaarteessa ja pyrkii rinnalle.
Virén vilkaisee olkansa yli
ja lisää vauhtia vielä vähän.
Puttemans jää.

Lasse Virén tulee kädet ylhäällä maaliin
10 000 metrin juoksun voittajana.
Samalla hän tekee uuden
maailmanennätyksen.
Edellinen oli ollut voimassa
seitsemän vuotta.
Edellisen kerran Suomi oli voittanut
olympiakultaa tällä matkalla
36 vuotta sitten.

Jälkeenpäin on laskettu,
että kaatuminen vei aikaa vain kolme sekuntia.
Nouseminen ylös ja voittaminen osoitti
kuitenkin henkistä tahdonvoimaa.

– Tänäkään päivänä en tiedä, miksi kaaduin.
On sanottu, että joku juoksija tönäisi minua.
En kuitenkaan tuntenut mitään.
En ajatellut muuta kuin että perään ja äkkiä,
Lasse Virén on kertonut.

Englannin Dave Bedford otti häviönsä
raskaasti.
Hän oli ennakkosuosikki ja
hänen piti voittaa.
Kilpailun jälkeen hän juoksi stadionilta
hotelliin, kätkeytyi peiton alle
ja itki kovaan ääneen.

Kaatuminen ja voitto tekivät
Virénistä kuuluisan koko maailmassa.
Sitä ennen hän oli ollut tuntematon
juoksija pienestä maasta.
Paavo Nurmen nimi toki muistettiin.
Oliko Virén nyt uusi Nurmi?
Siltä näytti.

Toinen kulta

Virénin ei pitänyt edes osallistua
10 000 metrin juoksuun Münchenissä.
Hänen piti juosta vain 5 000 metriä.
Hän päätti kuitenkin juosta kaksi matkaa.

5 000 metrin osanottajat olivat
melkein samoja kuin kymppillä.
Uusi ja vaarallinen juoksija
oli vain Yhdysvaltain Steve Prefontaine.

Ennen lähtöä juoksijat hyppelevät
ja venyttelevät verryttelyalueella.
Heitä hermostuttaa.
Monet katsovat kummissaan
kympin voittajaa Viréniä,
joka käy makuulle ja loikoilee
kaikessa rauhassa omissa oloissaan.

5 000 metrin juoksu alkaa.
Alkumatka on hidasta.
Neljä kierrosta ennen maalia
Prefontaine aloittaa kirinsä.
Viisi miestä seuraa,
heidän joukossaan Lasse Virén.

Kolme kierrosta ennen maalia
Virén käy kärjessä.
Hän on varma kunnostaan.
Hän haluaa lisää vauhtia.

Viimeisellä kierroksella Virén on toisena.
Hänen edellään juoksee sama Gammoudi,
joka kaatui hänen kanssaan kympillä.

Virénin kiri alkaa loppusuoran alussa.

Maaliin on 110 metriä.
Kukaan ei voi Virénin kirille mitään.
Hän voittaa samoissa olympialaisissa
myös 5 000 metrin juoksun.
Siihen on aiemmin pystynyt vain
kolme miestä ennen häntä:
Hannes Kolehmainen, Emil Zatopek
ja Vladimir Kuts.

Kotimaassa odottivat juhlat.
Virénistä oli tullut kansan sankari.
Juhliin kuului käynti presidentin luona.
Sinne hän meni toisen olympiasankarin,
Pekka Vasalan kanssa.
Presidenttinä oli silloin Urho Kekkonen.

Urheilu oli päänäpistö

Lasse Virén on sanonut,
että hänen urheilu-uransa
sai alkunsa päänäpistosta.
Hän on myös sanonut,
että Myrskylässä ei ollut
muutakaan tekemistä kuin urheilu.

Lasse osoitti juoksijanlahjoja jo poikana.
Sukulaiset ovat kertoneet vasikkajahdistista,
kun Lasse oli noin 10-vuotias.
Vasikka oli päässyt karkuun
ja sitä jahdattiin metsässä.

Vasikka väsyi nopeammin kuin Lasse,
ja Virénin poika sai karkulaisen kiinni.
Kukaan ei tosin vielä silloin odottanut,
että hänestä tulee olympiavoittaja.

On helppo uskoa, että Myrskylässä
ei ollut muuta tekemistä kuin urheilu.
Myrskylä on pieni, hiljainen kunta
itäisellä Uudellamaalla.
Asukkaita on muutama tuhat.

Virén on viihtynyt rauhallisessa
Myrskylässä koko ikänsä.
Hänen kyläteitä ja metsäpolkuja pitkin
juokseva hahmonsa on tuttu kaikille.
Joskus Virénin pojan juoksuintoa ihmeteltiin.
Joku saattoi pitää häntä hullunakin.
Virén toi kuitenkin Myrskylän kunnan
kaikkien tietoon.

Lasse syntyi 22.7.1949.
Vanhemmat olivat Elvi ja Ilmari Virén.
Perhe omisti silloin limonaditehtaan,
mutta sen toiminta lakkasi pian.
Isä ryhtyi autoilijaksi
ajamaan puutavaraa.
Lasse oli mukana isän töissä nuoresta pitäen
ja oppi taitavaksi rekan kuljettajaksi.

Lassella oli kolme veljeä
Nisse, Erkki ja Heikki,
jotka kaikki harrastivat urheilua.

Lasse vaikutti ujolta ja hiljaiselta,
mutta hän ei ollut syrjäänvetäytyvä.
Hän oli tavallinen poika,
joka vietti aikaa kavereiden kanssa.

Kansakoulun jälkeen hän ei
halunnut mennä oppikouluun,
vaan hän teki töitä isän kanssa.
Ammattikouluakin hän kokeili,
mutta ei viihtynyt siellä.
Urheilu alkoi saada sijaa ajatuksissa.

Lapsuuteen kuului kaikenlaista urheilua.
Vasta 15-vuotiaana Lasse alkoi juosta
harjoitusmielessä.

Lasse Virén on kertonut
eräästä ratkaisuhetkestä.
Hän kuunteli Suomi-Ruotsi-maaottelua
radiosta vuonna 1965.
Ruotsi voitti silloin,
mutta Lasse ajatteli,
eikö tilanne muuttuisi joskus
ja eikö hän itse voisi olla
mukana sitä muuttamassa.
Se oli ehkä se ratkaiseva päähänpisto.

Harjoittelu jatkui Myrskylän pimeillä teillä.
Varsinkin syksyllä ja talvella
juokseminen jäisillä teillä oli hankalaa.

Menestystä alkoi tulla vuonna 1967,
ensin poikien kisoissa.
Mikään ylivoimainen mestari Lasse ei ollut,
ehkä lähempänä keskitasoa.

18-vuotiaana Lasse nousi poikien A-luokkaan,
mikä tarkoitti, että hän oli maaotteluehdokas.
Lasse alkoi pitää harjoittelupäiväkirjaa.
Sen mukaan hän juoksi
2 000 kilometriä vuodessa.
Harjoittelu alkoi näkyä,
ja ennätykset paranivat.
5 000 metrin Suomen mestaruus
tuli vuonna 1969.
Silloin oli myös ensimmäinen
miesten maaottelu Norjaa vastaan.

Virén tiesi lajinsa jo nuorena:
– Kestävyysjuoksu oli lajini,
siitä ei ollut epäilystä.
Ei ollut edellytyksiäkään muuhun.

Vuonna 1970 Virén kävi poliisikurssin
ja pääsi poliisiksi Myrskylään.

Kova harjoittelija

Tärkeä tapahtuma oli vuonna 1970
uuden valmentajan saaminen.
Kehittyäkseen Lasse tarvitsi valmentajan.
Hän pyysi valmentajaksi Myrskylästä
kotoisin olevan Rolf Haikkolan.
Haikkola oli entinen huippu-urheilija
ja valmentaja.
Hän suostui Virénin valmentajaksi.

Haikkola korjasi ensin Virénin juoksuasentoa.
Virén juoksi hieman koukussa.
Haikkola laittoi Virénin juoksemaan alamäkiä,
ja niin juoksuasentokin muuttui tutun
suoraksi.

Virén ei tiennyt paljonkaan
harjoitusmenetelmistä.
Hän oli harjoitellut tekemällä pitkiä lenkkejä.
Haikkolan mielestä se oli oikein.
Pitkillä, hitailla lenkeillä luodaan
kestävä kuntopohja.
Sitä tarvitaan, kun etsitään huippukuntoa.

Haikkola laati Virénille tarkan
harjoitusohjelman.
Ensimmäinen tavoite olivat
Euroopan mestaruuskisat
Helsingissä vuonna 1971.

Virén ei menestynyt.
Ne olivat Julma Juha Väätäisen kisat.
Hän voitti 10 000 metrin juoksun.
Virén oli vasta 17. sijalla.

Syynä oli liian myöhään tehty
tyhjennysharjoitus,
jonka huippu-urheilija tekee ennen kilpailua.
Tyhjennysharjoitus on niin kova,
että juoksija käyttää kaikki voimansa.
Hänen on oltava harjoituksen jälkeen
täysin uupunut, vailla mitään voimia.

Kun palautuminen alkaa,
solut keräävät entistä enemmän energiaa.
Näin juoksijan kunto kasvaa
vielä entisestään ennen kilpailua.
Tämä pätee vain hyvin
harjoitteleviin urheilijoihin.

Virén oli kuitenkin tehnyt harjoituksen
liian lähellä kisoja.
Hän ei ehtinyt levätä tarpeeksi
ja kerätä voimia.
Myöhemmin hän ei tehnyt samaa virhettä.

EM-kisoissa Väätäinen voitti
myös 5 000 metriä,
ja Virén oli seitsemäs.

Virén sai kuitenkin stipendin
harjoittelua varten.
Se mahdollisti harjoittelun etelässä.
Alkoi harjoittelu vuoden 1972 olympialaisiin.

Harjoittelu lisääntyi.
Kesää 1971 varten Virén
oli juossut 5 300 kilometriä.
Kesää 1972 varten olisi
juostava 2 000 kilometriä lisää.
Se on hirmuisen pitkä matka.

Harjoittelu ei ole tasaista juoksua
ja pitkiä lenkkejä,
vaan juokseminen vaihtelee.
Välillä juostaan hitaasti,
välillä kovempaa.
Kovat harjoitukset ovat niin kovia,
että ne ovat täyttä tuskaa.
Lihaksia särkee,
henki ei riitä.
Silti on vain juostava.
Kivun sietäminen on
pitkänmatkanjuoksijan ominaisuus.
Hitailta lenkeillä kunto nousee.

Kun kilpailukausi lähestyy,
lisätään tasaiseen juoksuun
niin sanottuja vetoja.
Eli välillä juostaan kovaa,
välillä hitaammin.
Ne kehittävät elimistöä
kestämään kovia kilpailujuoksua.

Myös lepo on tärkeää harjoittelussa.
Jos juoksulenkkejä on kolmekin päivässä,
on myös levättävä välillä.
Lepo ei ole ehkä nukkumista,
vaan vain paikallaanoloa.
On myös noudatettava säännöllisiä
elintapoja, syötävä terveellisesti
ja vältettävä valvomista.

Vaihtelua toivat myös leirit ulkomailla,
etelän lämpimissä maissa.
Siellä Virén juoksi 30–40 kilometriä päivässä,
jaettuna kolmeen kertaan.

Virén on aina harjoitellut mieluummin
metsässä ja maantiellä kuin juoksuradalla.
Rataharjoittelu kuitenkin lisääntyi
olympiavuonna.
Vain radalla voi löytää
kilpailussa tarvittavan oikean rytmin.
Myös kuntotestit säännöllisesti
kuuluivat Virénin harjoitteluun.
Niiden avulla hän näki,
miten kunto oli kehittynyt.

Keskittyminen vähän ennen
kilpailua oli hiljaista aikaa.
Sen Virén teki yksin ja rauhassa.
Silloin lempeä Virén saattoi
olla myös ärtyisä,
jos joku tuli häiritsemään.

Kaksi kultaa Münchenissä osoittivat,
että Virén ja Haikkola olivat tehneet
harjoittelun täysin oikein ennen kisoja.
Kovan harjoittelun ansiosta Virén
jaksoi kaatumisen jälkeen nousta
ylös ja juosta voittoon.

Kohti Montrealia

Seuraavat olympialaiset Münchenin jälkeen olivat neljän vuoden päästä Montrealissa Kanadassa. Siellä Virénin maine kasvoi, mutta ennen sitä tapahtui paljon asioita.

Lokakuussa 1973 Vaiennut viulu soi Helsingin kirkossa. Paavo Nurmi siunattiin hautaan. Lasse Virén oli kantamassa Nurmen arkkua. Virén ei ehtinyt koskaan tavata Nurmea.

Helluntaina 1976 Lasse meni naimisiin Päivinsä kanssa.

Häät pidettiin Lapinjärven kirkossa. Nuoret olivat tavanneet ensimmäisen kerran nakkioskilla. Se ei ollut rakastumista ensi silmäyksellä, mutta pari viihtyi yhdessä ja puhumista riitti. He menivät kihloihin äitienpäivänä vuonna 1975.

Urheilullisesti oli mennyt huonommin. Jalkavamman ja jalan leikkauksen takia oli tullut huonoja tuloksia. Münchenin jälkeen ainoa iso saavutus oli pronssi Euroopan mestaruuskisoissa 1974. Virén sai maineen urheilijana, joka harjoitteli vain olympialaisiin.

Montrealin olympialaisia varten harjoittelu oli kuitenkin tehty hyvin. Virén oli vanhentunut, mennyt naimisiin ja perustanut kodin. Harjoittelusta hän ei ollut tinkinyt. Hän oli kunnossa.

Sitä todisti myös lausunto lehtimiehille:
– Lähden siitä, että minä olen ykkönen
ja muut tulevat sitten.

Kuuluisat tossut

Heinäkuun 23. päivänä 1976
juostaan Montrealin
olympialaisten 10 000 metriä.
Afrikan juoksijat ovat jääneet
kisoista pois.
Päivän helle alkaa hellittää.

Alku mennään tasaisesti,
viiden kilometrin kohdalla
Portugalin Carlos Lopes kiihdyttää.
Vauhti kiihtyy koko ajan,
heikommat alkavat jäädä.
Virén seuraa helposti.
Kierrosta ennen maalia
Virén kiihdyttää Lopesin ohi.
Viimeisellä kierroksella häntä
ei uhkaa kukaan.

Kilpailun jälkeen Virén sanoo:
– Olin varma voitostani
jo neljä kierrosta ennen maalia.
Ratkaisu oli helpoin,
mitä suurkilpailuissa olen kokenut.

Mutta ne tossut.
Maalissa Virén ottaa tossut pois jalasta,
nostaa ne korkealle ilmaan
ja lähtee juoksemaan rataa ympäri.

Joku ryntää katsomosta
ja juoksee Suomen lipun kanssa rinnalla.
Takasuoralla Virén pysähtyy
ja antaa lentosuukon katsomoon.
Siellä istuu Päivi.

Viréniä syytettiin mainostamisesta.
Hän joutui kilpailun johdon eteen
vastaamaan kysymykseen:
– Oliko tossujen nostaminen mainostemppu?

Virén kielsi tiukasti mainostamisen.
Oikea syy oli, että tossut olivat
hiertäneet rakon varpaiden alle.
Siksi hänen oli riisuttava tossut.
Tossuissa ei näkynyt valmistajan merkkiä.

Viréniä uskottiin,
mutta lehdet kirjoittivat tapauksesta paljon.

Kaikkien aikojen paras

Neljän päivän päästä kympin voitosta
Virén on jälleen lähtöviivalla.
Laiha mies, pitkät jalat,
pieni pää, vahva leukaparta.
Vuorossa on 5 000 metrin juoksu.

Juoksu alkaa hitaasti.
Kytätään.

Kukaan ei halua kärkeen.
Juostaan kolme kilometriä.
Lasse Virén tekee ratkaisunsa.
Hän siirtyy kärkeen.

Vauhti kiihtyy.

Viimeisellä kierroksella monet yrittävät ohi.
Kukaan ei pääse.
Virén kiihdyttää tahtia juuri sen verran,
että kukaan ei pääse ohi.
Virénin juoksu näyttää hieman kömpelöltä,
aivan kuin hän ottaisi liian pieniä askelia.
Tyyli hämää.
Itse asiassa hän juoksee tavattoman kovaa.

Lasse Virén on jälleen paras.
Kukaan toinen juoksija ennen häntä
ei ole voittanut kaksissa olympialaisissa
peräkkäin sekä 5 000 että 10 000 metrin
juoksua.

Monet katsojat ovat samaa mieltä
sanomalehtien kanssa:
Virén on kaikkein paras kestävyysjuoksija.

Jos kymppi oli helppo,
viitosta Virén piti vaikeana.
– Se oli urani vaikein kilpailu.
Kohu tossuista ennen kilpailua vei voimia.
Viimeisellä kierroksella olin takaa-ajettu.

Karkuun oli painettava
vaikka silmät ummessa,
hän selosti kilpailun jälkeen.

Seuraavana päivänä Virén
yritti vielä jotain,
jota jälkeen päin voi pitää hulluna.
Hän lähti maratonille.

Takana oli jo kaksi kovaa loppukilpailua
ja niitä ennen kaksi karsintajuoksua.
Edessä oli 42 kilometrin maraton,
johon ottivat osaa maailman
kovimmat maratoonarit.

Edellisten juoksujen väsymys
tuntui vielä ruumiissa.
Sisu ei kuitenkaan antanut periksi.

Virén pysyi pitkään kärjen vauhdissa
ja tuli maaliin viidentenä.
Maalissa voimia ei ollut
jäljellä enää yhtään.
Hänen oli pakko istua nurmikolle.
Pukuhuoneessa hän yritti juoda vettä,
mutta oksensi.
Hän vietti pukukopissa pari tuntia
oksennellen ja toipuen rasituksesta.
Rasitus alkoi mennä ohi
vasta seuraavana yönä.

Veridoping

Kun urheilija äkkiä menestyy,
häntä aletaan epäillä dopingista
eli kiellettyjen lääkkeiden käytöstä.

Viréniä epäiltiin niin sanotusta veridopingista,
joka myös oli kiellettyä.
Veridopingissa urheilijan verta
otetaan talteen harjoittelukaudella.
Ennen kilpailua sitä ruiskutetaan urheilijaan.
Oletetaan, että se lisää suorituskykyä.

Virén kielsi veridopingin:
– Minä juoksen 8000 kilometriä vuodessa,
se riittää.

Jossain vaiheessa hän leikillään sanoi,
että hänen salaisuutensa on poronmaito.
Jotkut lehdet ottivat senkin todesta.

Virénin menestymisen salaisuus oli
kuitenkin aivan muualla.
Ensinnäkin hänellä oli
ihanteellinen ruumiinrakenne:
laiha lyhyt vartalo ja pitkät jalat.
Hänellä oli myös kookas sydän.
Levossa sydän löi vain 30 kertaa minuutissa,
kun tavallisen ihmisen sydän
lyö 60–70 kertaa minuutissa.

Juoksun aikana iso sydän
pumppaa enemmän verta,
mikä vaikuttaa juoksuun.

Virén oli myös älykäs juoksija.
Hän ei antanut tunteille sijaa.
Hän ajatteli koko ajan, mitä hän teki.
Hän käytti voimia vain
niin paljon kuin oli tarpeen.
Loppukirissä hänellä oli siten
usein voimia vielä varastossa
ja hän voitti juoksun.

Virén oli myös tunnollinen
ja kova harjoittelija.
Kova harjoittelu näkyi
myös hänen kasvoissaan ja vartalossaan.
Kaikki ylimääräinen rasva
oli saatu pois.

Virén oli mukana vielä Moskovan
olympialaisissa neljän vuoden päästä,
mutta ei päässyt huipputuloksiin.

Urheilu-uran jälkeen hän on
ollut yrittäjänä ja mukana
myös politiikassa.
Vuonna 1999 hän pääsi
kansanedustajaksi eduskuntaan.

Virén tunnettiin hiljaisena ja
rauhallisena urheilijana,
joka ei paljon itsestään puhellut.
Radalla hän oli armoton juoksija.

Virén on selittänyt juoksemisen syitä
seuraavasti:

– Juoksemiseen ajaa uteliaisuus
omista kyvyistä, halu kokeilla,
kuinka hyväksi oikein voi tulla
ja kuinka kovaa pääsee.
Haluan tietää, mitkä ovat suorituskykyni rajat.
Toinen syy on kunnianhimo,
tahto pyrkiä arvostettuun asemaan.

Virén tietää myös huippu-urheilijan
elämän huonot puolet.
Hän oli superjulkkis, joka perheensä
kanssa oli usein esillä lehdissä:
– Mahdollisuudet rauhalliseen
yksityiselämään ovat rajoitetut.
Aina on joku seuraamassa tekemisiä.

Virén on innostanut nuoria
juoksemaan ja vanhempia kuntoilemaan.
Myrskylässä järjestetään joka vuosi
Virénin nimeä kantava
kuntoilutapahtuma, Lassen Hölkkä. 🏅